

AVUI, FAIG 65 ANYS.

MIQUEL FANÉ I TORRENT, EN EL SEU ANIVERSARI

Avui, faig 65 anys.

Malgrat que per a mi, aquesta no és ni de bon tros, l'edat de jubilació si que per la majoria de la gent, aquesta és una edat de referència i, això m'obliga a fer una certa reflexió sobre el que he viscut en aquests quasi $\frac{3}{4}$ de segle que porto en aquest mon.

De fet, son moltes les vegades que m'ha interessat passar revista a la meva vida des de les diferents vessants temàtiques amb que, en general, qualsevol vida es pot llegir i que jo, les resumia en tres.

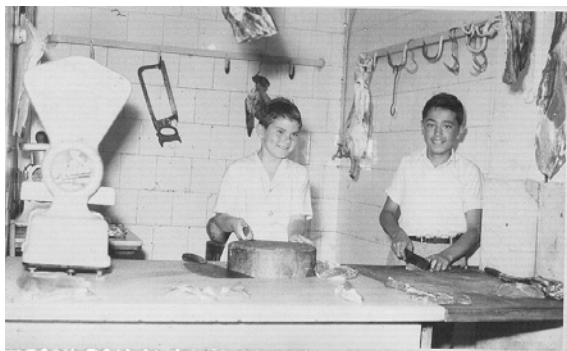
La de les cases i llocs on he viscut - amb llurs contextos culturals de cada moment històric- la del meu historial acadèmic i professional i, la de la meva vida social, familiar i privada. Haig de dir però que, en el meu cas, aquestes tres vessants de la meva vida, es barregen i s'interfereixen constantment.

Així, per a poder passar revista a la meva vida, amb una lectura simultània i transversal de les seves diferents vessants, la dividiré en quatre etapes: Una primera etapa seria fins els 20 anys, quan en acabar la carrera d'Aparellador passo a viure a Barcelona. Una segona, seria el temps viscut a Barcelona, fins que torno a Arenys als 36 anys. Una tercera etapa seria l'època viscuda a la casa del Carrer de Sant Pere, fins l'inici del relleu generacional amb l'emancipació de les filles, la mort del pare i les crisis familiars. La quarta, seria una etapa només iniciada, doncs és l'actual.

Així, començaré parlant dels primers 20 anys de la meva vida, que son els que van des del 1945 fins els 1966.

Vaig néixer el 23 d'octubre de 1945 Com ja he explicat en altres ocasions els meus pares, en Benet i la Teresa vivien llavors, amb la tieta Carolina –la germana petita de ma mare- a la casa de la botiga de la Riera que havia comprat el meu avi matern - en Miquel Torrent- mort, encara jove, pocs mesos abans de néixer jo.

Eren uns temps de postguerra en que el país malvivía amb una clara misèria material i moral, això si, envernissada de rancis deliris de grandesa en tot lo oficial.

Com que amb la botiga no se'n sortien, els pares es van fer amb **les dues parades** de la Plaça: La nova "**tocinera**" on hi despatxava la meva mare amb la Carolina i la vella **carnisseria** que al meu pare ja li era familiar.

L'avi Joanet –en Joan Fané- ens va donar un bon cop de mà quan, en anar-se'n ell i els meus oncles a viure a la nova casa de l'Horta, va cedir al meu pare la casa familiar del Tossol 19.

En aquella època els vaillets vivíem més al carrer que dins de casa. Els vespres d'estiu hi jugàvem a cuit-i-amagar mentre prenien la fresca les mestresses de casa i, per la quitxalla del Tossol, el centre de trobada era "el Refugi". La casa del Tossol, 30 que, anys mes tard va comprar el meu avi i on va viure amb els meus oncles –en Pepito i la Tresita- la vellesa fins la mort..

El meu primer col·legi –o guarderia- fou les Escolàpies, on crec que vaig anar fins els 6 anys. Llavors vaig passar als "Hermanos" –al carrer de Sant Pere- per fer l'ensenyament primari. Els més petits, però, anàvem a la classe del Senyor Fernández que era l'únic mestre que no era "Hermano".

Malgrat el primitiu castellanisme d'alguns "Hermanos" que em van tocar - com l'Hermano Santiago- jo mai vaig tenir problemes amb cap d'ells. Ans al contrari, vaig aprendre molt d'aquells homes senzills.

Recordo com al darrer curs que hi vaig ser, - el 55- 56- l'hermano Alfonso em feia quedar després de classe per a corregir les meves mancances en aquelles assignatures que em feien recular llocs en la classe. Ell em volia als primers llocs. Quan, cap al final de curs, se'n va assabentar de que els deixava per anar-me'n a l'Institut Calella, no va ocultar el seu disgust bo i haver-me de felicitar per haver passat bé la prova d'ingrés. Vaig tenir clar que aquell home, potser no era cap gran pedagog, però era potser el mestre que més s'havia preocupat per la meva formació en la infantesa.

L'any 1956, jo tenia 10 anys. En aquella època, als pobles com Arenys o Calella la oferta d'ensenyament era molt minsa i a Arenys, pels vaillets d'aquesta edat hi havia només dues vies de seguir l'escolarització. Seguir amb la primària fins els 14 anys – que era la edat obligatòria- o fer el Batxillerat en algun internat de pagament.

Els meus pares, com totes les famílies pageses d'aleshores, entenien que allò del Batxillerat era per a la gent de casa bona que volien que els seus fills fessin carrera, i això, no anava amb ells. Però, en canvi, els preocupava tenir el fill perdent el temps quatre anys més als "Hermanos" –dels 10 als 14- quan els mateixos "Hermanos" els havien dit que, el nen, era molt eixerit.

Però, "El Régimen" acabava de inventant-se el "Bachillerato Laboral", que era un ensenyament gratuït i assabentats els meus pares de l'aparició d'un Institut Laboral a tres pobles més avall, on gratuïtament te l'hi portaven al matí i te'l tornaven al vespre, ben escortat en autocar!, de seguida van tenir molt clar que tenien optar per aquesta novedosa oportunitat pel seu fill.

I així em van matricular a l'Institut Laboral de Calella malgrat que lo de l'autobús escolar se'n va anar en orris i jo sempre vaig tenir que anar en tren.

Els anys de l'Institut de Calella, són els de la meua adolescència –dels 10 als 15- i coincideixen amb els darrers 50s, època en que es comença a entreveure els grans canvis socio-econòmics que tindrà el país a la següent dècada.

Aquests canvis es començaven a notar, sobretot a l'estiu amb l'incipient turisme i les vacances. Però jo, d'això de vacances, no en tenia pas, doncs, a mesura que m'anava fent gran era més important que a l'estiu, per Setmana Santa i per Nadal, anés a la plaça a ajudar els pares. El pare, a la carnisseria, poca cosa productiva em deixava fer, però a la tocineria, ma mare sí que em deixava fer de tot i, aviat vaig aprendre l'ofici.

El Batxillerat Laboral que jo havia fet era de modalitat “industrial minera” i sempre ens oferien el peritatge industrial com a fita pels que volguessin seguir estudiant. A mi, la foscor i la tristor de les fàbriques de llavors que havíem visitat, em deprimia. Les obres, en canvi, eren a l'aire lliure i, així, l'u d'octubre de 1960, vaig ingressar a L'escola d'Aparelladors. Des de llavors, l'olor de la terra remoguda i el ciment fresc sempre m'ha estirat.

Foren quatre anys –dels 16 als 20- anant en tren, a 'Escola, a Barcelona durant el curs i despatxant a Plaça durant les vacances i els dissabtes. Vaig aprendre a simultanejar estudis i treball, cosa que seguiria fent tota la vida.

Durant els dos darrers anys de carrera vaig fer “la mili” com a “excedent de cupo de les Milícies Universitàries”, amb una estranya modalitat d'aquell moment, que era de fet el mateix que les Milícies , però sense sortir-ne graduat d'Oficial.

El primer campament, els tres mesos d'estiu del 1965, el vaig fer a Tarn –sobre Trep-. El segon - l'estiu següent- a la “Unidad de Estudios y Experiencias del Ejército” de Hoyo de Manzanares, a Madrid.

I, els quatre mesos de “pràctiques”, al Quarter de Lepanto de Barcelona, on avui hi ha la Ciutat Judicial.

Els campaments de milícies van trencar - per absència- el meu “ofici” de dependent a la Plaça els estius i les vacances, la qual cosa vaig aprofitar per començar a treballar de delineant a Barcelona. El primer hivern, al despatx de l'arquitecte Gil Nebot i el segon al de Cèsar Martinell.

El darrer més de pràctiques de Milícies vaig tenir la meva primera ocupació coma a Aparellador a l'empresa Metis SA –després Nixa SA- on vaig romandre fins que va desaparèixer arrossegada per la gran crisi immobiliària dels darrers 70, al cap de 12 anys, quan jo ja era Arquitecte.

Durant aquesta època de joventut daurada havia consolidat una bona xarxa d'amics, tan del Maresme com de Barcelona i, com és lògic, també els meus amors. Però, malgrat que ja havia acabat la carrera i la mili i tenia feina i bona salut, no em vaig mai arribar "prometre" per preparar un assentament familiar cara al futur.

Ans al contrari. Estàvem de ple en la moguda dels 60 i ens bullia la sang i el cervell. La cultura tradicional rebuda i els estudis cursats ens semblaven una enganyifa. De fet, potser a mi no tant com als que procedien de col·legis religiosos i famílies benestants. Però de seguida vaig veure que res sabia d'un món que se'm descobria a la gran ciutat. Nous coneixements, nova cultura, relacions humanes amb gent diferent

I així, em vaig definitivament emancipar i vaig començar, a Barcelona, la que puc considerar segona etapa de la meua vida, que va del 1967 en que vaig acabar les milícies, amb 20 anys, fins el 1982 en que, als 36 anys, vaig tornar a Arenys.

Durant el meu primer any d'exercici professional, a les obres grans que jo havia signat com a aparellador –llavors, al país, érem pocs Aparelladors i menys Arquitectes- em va començar a preocupar que, allí, jo que “sabia que res sabia”, era el que, oficialment, en sabia més.

Així, aviat em vaig matricular a l'escola d'Arquitectura, junt amb altres companys aparelladors de promoció. Abans d'acabar el primer trimestre, però, ja ens havíem estavellat amb les matemàtiques d'en Pi i Calleja i ho havíem deixat.

Jo, no obstant, m'havia afeccionat al dibuix i la pintura pel que malgrat deixar les assignatures llavors per a mi difícils, vaig continuar anant a l'Escola tot seguint el curs de Dibuix Artístic que el juny vaig aprovar. Aquest aprovat, em va fer replantejar la primera decisió de deixar aquells estudis i, els vaig continuar. Mai més he deixat l'Escola d'Arquitectura. Fins ara, encara hi vaig de tan en tan.

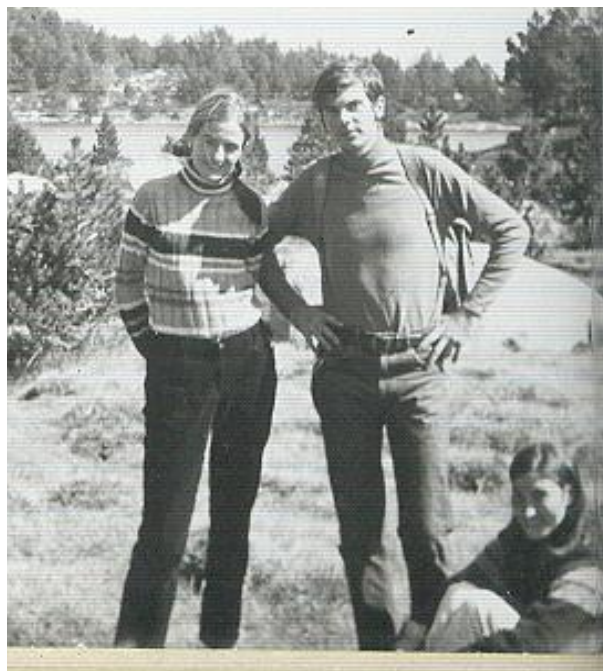
Ara, el meu futur immediat ja el veia clar. Treballar molt com a aparellador i estudiar arquitectura fins ser un bon professional i, ensems, estudiar pel meu compte i viure tot

allò que per una formació desequilibradament tècnica o laboral, mai m'havien ensenyat –art, filosofia, humanitats–

Vaig deixar d'estar “de mestressa” i vaig llogar el meu primer apartament al carrer Aribau, 92, al bell mig de la Barcelona que m'atreia. Mai vaig perdre, però, la relació amb Arenys. Hi anava molts caps de setmana i ma mare venia el dimecres a l'apartament a “fer la neteja” malgrat que jo no li hagués pas demanat. Però mai vaig protestar perquè per a ella això significava el seu dia lliure. Venia a Barcelona, a voltes amb sa germana Pepita, i després, anaven al cine o a comprar.

Vivint a Barcelona, es va consolidar l'amistat amb en Manel Feliu, que era de Sarrià. Amb ell muntàvem colla per a fer excursionisme a la muntanya o anar “de tasques” al Raval. Com que teníem que ser “ciutadans universals” als vespres anàvem a l'escola d'idiomes –la Berlitz– jo, primer per consolidar el francès i, després, amb en Manel i altres, per l'anglès, quin total aprenentatge, em moriré sense acabar de consolidar, però que sempre m'ha servit d'excusa per fer coses a la vida.

Allí – a la Berlitz - vaig conèixer a la Victòria, a qui vaig abordar per a un “l·ligue” pels caps de setmana però que aviat, malgrat la meua solteria militant, me’n vaig enamorar.

No hi va haver temps de prometatge –estàvem als 60, del hippisme i la revolució- però, penso que tots dos necessitàvem una certa estabilitat emocional atesa l’edat i les ganes de fer coses. Així, el 5 d’octubre de 1970 ens vam casar l’església de Ca seva, a Jaca, amb totes les contradiccions que, llavors, per a mi, un casament –amb prèvia petició de mà, epistolar - comportava.

Però en el primitivisme de Las Tiesas el meu romanticisme muntanyenc m’hi va fer veure el paradís perdut. Poc a poc, però, vaig anar veient la realitat socio-econòmica d’aquell “paradis” quan vam anar donat la ma als cunyats per a que, passant per Barcelona s’emancipessin d’aquella economia, i formes socials clarament endarrerides.

Al poc de casats, vam a va anar a viure al pis del carrer Viladomat –també a l’eixampla- on vaig viure tots els meus estudi d’arquitecte i l’experiència de tenir el primer fill, l’Elena, que va néixer hores després d’haver-me ja inscrit al Col·legi d’Arquitectes.

Començava, doncs un altra època. Jo ja era un arquitecte, casat, amb fills i amb bona feina, malgrat la incertesa de la transició política en que es trobava el país. El pis de Viladomat, malgrat ser cèntric, era vell i no era meu de propietat per a poder modernitzar els seus serveis comuns obsolets. Vaig decidir, doncs comprar un àtic duplex, sense acabar, a l’edifici de Nixa SA del carrer Elipse de l’Hospitalet que estàvem construint, per acabar-lo al meu estil de llavors i anar-hi a viure.

El pla era perfecte, l'àtic estava al darrera de la zona universitària i permetria que la Victoria aprofités l'embaràs del segon fill - la Cristina- i els primers anys de criança per a fer la carrera de Ciències de la Educació. Jo també aprofitaria per a fer cursos de postgrau a l'Escola d'Arquitectura

Però, com ara, la crisi immobiliària – la dels 70- va enterbolir la meua vida. Amb una filla petita i la dona embarassada, es va ensorrar la meua empresa i em vaig quedar sense feina i, també com ara, amb moments de gran angoixa i desconcert.

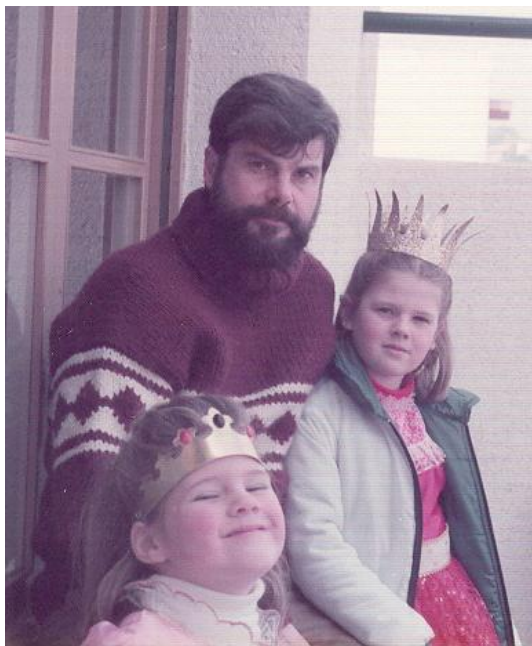
Però érem joves i lluitadors i, amb en em Manel Mir i el Josep Mª Martínez Tomàs, ja havíem endegat el despatx “LC arquitectes” - un clar antecedent del DAU actual- on després d'haver flirtejat amb l'arquitectura d'autor, vam atendre la “crida” feta per la flamant Direcció General d'Urbanisme de la Generalitat per a redreçar el territori i vam abraçar l'urbanisme participant en la fornada dels Plans Generals redactats als anys 80.

Una fractura irreversible en l'enfocament professional, entre en Josep Mª Martinez i en Manel Mir, va fer que jo i aquest deixéssim el despatx del carrer de la Costa per instal·lar-nos al del carrer Balmes, Allí vam redactar, entre altres, el llavors nou Pla General d'Ordenació d'Arenys de Mar, la gestió del qual – junt amb el fet que l'edat dels meus pares i oncles, anava avançant- provocaria la decisió del meu retorn a Arenys.

Així, pel Sant Joan del 1982, després d'haver llogat a l'oncle –amb gran il·lusió per part d'ell- la flamant casa del 26 del Carrer de Sant Pere, vaig deixar Barcelona i - als meu 36 anys- vaig tornar a Arenys de Mar amb la dona i els fills, quan l'Elena tenia 7 anys i la Cristina 4.

Aquesta nova etapa de la meva vida començava de forma clara i assenyada en lo familiar i lo social, però de forma del tot improvisada en lo professional. Venia per a ser el nou Regidor d'Urbanisme - només l'alcalde d'aleshores, en Joan Enric Garcia, i jo ho sabíem – però, malgrat ser arquitecte municipal de Llinars i assessor d'alguns altres municipis, això no donava pas per viure si no es comptava amb un bon despatx a Arenys, com els que jo havia tingut a Barcelona.

Però a Arenys, professionalment, ara estava sol i només tenia per despatx l'habitació de baix de casa. La Victoria havia llogat uns pisets de planta baixa a l'Anna Fabregà per a ubicar-hi provisionalment el Gabinet de Pedagogia i jo volia comprar algun nou pis a Arenys per tenir en propietat.

Aviat, però es va palesar que l'oncle volia que nosaltres ens quedéssim a la casa de Sant Pere, tot fent-hi construir la gran terrassa " per que les nenes podessin jugar. Llavors vaig tenir clar que del que es tractava no era de comprar cap altre pis sinó d'adequar els baixos i els soterranis de la casa de Sant Pere per al despatx i el gabinet i, per a finançar-ho, vaig prendre la més errònia decisió econòmica de la meua vida. Vendre l'àtic d'Hospitalet en vers de manllevar els diners amb hipoteca. Els 2 M de les obres del despatx mes els tres que em va costar un cotxe nou, els vaig pagar amb els 5 M d'un àtic que, cinc anys després en valia 50. Quin gran negociant que era!

Els anys de Regidor, a nivell professional i social, no em canviar pas massa la vida, doncs ja estava acostumat als horaris intempestius de reunions de tota mena i als malabarismes que cal fer per a tirar endavant les decisions i el gran etcètera del desori que encara és la vida pública a aquest país. Però, malgrat l'estrès i les decepcions, me'n vaig sortir prou bé .

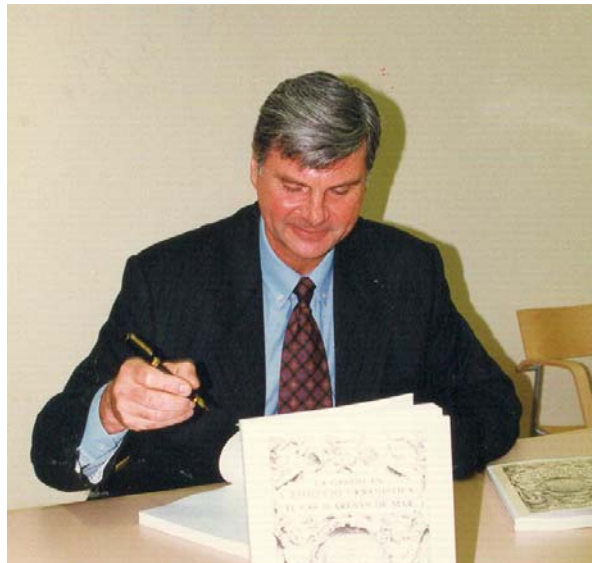
A nivell personal el primer cop psicològic que vaig rebre després del meu retorn a Arenys va ser la mort d'accident del meu cosí Joan, deixant dos fills petits com els meus. Això em va fer veure la precarietat de la meua situació davant una eventualitat d'aquestes i em va fer canviar d'actitud amb molts plantejaments de futur.

La vida, però continuava, Les filles creixien i els oncles no van viure masses anys. Per Sant Miquel del 85 moria l'oncle i l'octubre de l'any següent, la tia. Va ser a partir d'aleshores que el despatx d'arquitectura es va anar traslladar cap a Tossol-30.

Cap al final del 80 em va arribar una oportuna carta de la Universitat recordant-me que tenia aprovat el tercer cicle d'arquitectura i saber que pensava fer amb la tesi d'un Doctorat del qual ja ni me'n recordava. Després del gravíssim accident d'esquí que avia tingut, havia deixat la política i els càrrecs –com el d'arquitecte municipal- per centrar tots els meus esforços professionals en el despatx.

Però, si. La Tesi Doctoral, podia servi per posar en ordre tota la munió d'experiències imprevistes i contradictòries que en el món de l'urbanisme havia tingut com a Tècnic Polític i Ciutadà, tot a l'hora. Benvingut seria, doncs, aquest treball.

Així, el 29 de setembre de 1993 llegia la meua Tesi i em doctorava. Amb el Doctorat, malgrat no haver-lo usat mai professionalment, vaig aprendre a raonar amb mètode i veure les coses, per bé i per mal, de diferent manera .

Els 90 van ser els anys de la meua maduresa familiar, amb tots els alts i baixos que això comporta. Els pares eren vius -i tenien encara prou autonomia- i les filles vivien la bulliciosa joventut daurada post adolescent.

Can Farra fou aquests anys el casal social i familiar i mica en mica l'anàvem condicionat per a que servis tan per als meus pares com per a mi i les filles, amb les festes que sovint hi muntàvem. Els Totsants amb la família i els Santjons i els Carnavals amb el grup intergeneracional d'amics de pares i de filles que es va anar consolidant.

Les festes em servien per a poder passar per alt les crisis professionals – el fracàs del primer DAU, per exemple- o familiars que s'anaven produint com els problemes dels estudi de les filles. Però, més bé o més malament, de tot ens em vam anar sortint. El despatx es va anar consolidant, ara com a empresa familiar- i les filles, progressivament, es van anar emancipant. Primer la Elena i després la Cristina.

El 19 de desembre del 1999 va morir el meu pare. Només jo sabia - des de feia uns dos anys- del seu desnonament no tan a causa del càncer que tenia com de l'irreversible envelliment precoç en que havia caigut.

La mort del meu pare va acabar trencar el que quedava d'equilibri familiar en haver-se de tenir cura de ma mare la qual cosa va provocar un rosari de crisis familiars. Això em va fer veure que el que, de fet estava passant és que ja havia començat la quarta – i, segurament, darrera- època de la meua vida. La família nuclear meua ja s'havia extingit. Les filles tindrien que muntar les seves pròpies famílies i ma mare començava el seu llarg camí final.

El 23 de març del 2002 l'Elena i en Jordi es casaren i poc a poc van anar consolidant Canfarra com a nou casal. La Cristina, després d'haver viscut un temps amb l'avia, se'n va a viure al Carrer Pons d'Arenys de Munt i jo a la casa del Tossol 19, allí on havia nescut. A l'avia, ma mare, la vam tenir talment itinerant –del Tossol a Sant Pere d'allí a Can Farra i d'allí altre cop al Tossol, amb mi- sense trobar el lloc adequat per a neutralitzar les conseqüències de la seva malaltia –barreja d'hipocondris i fort envelliment- , fins que, encertadament, la vam assentar a la Residència on, ben portada professionalment, va acabar en pau els seus dies .

L'11 de novembre de 2003, neix la Júlia. Em converteix en l'avi Miquel i es materialitza el relleu generacional que professionalment ja havia començat amb la consolidació del nou DAU SL, ara amb en Jordi i l'Elena.

L'ensurt del primer cop i l'angoixa dels primers anys per les apnees de la Júlia, es van acabar feliçment amb el naixement de la Maria, el 10 de novembre de 2005. La condició d'avi ja la tenia satisfactoriament assumida pel que, ara, la bona salut de les netes era per a mi el millor regal.

A l'estiu del 2006 es fan les obres d'adaptació a la casa del carrer Sant Pere, que havia estat la meua llar familiar, per a que ara ho fos de la Cristina. Aviat s'hi van mudar amb en Carles des del Carrer Pons i el 19 de desembre de 2006 a l'Hospital de Calella –el mateix dia i lloc on 7 anys abans havia mort el meu pare- naixia en Martí, com si d'un símbol del relleu generacional es tractés.

Per Reis de 2009, DAU va traslladar la seva seu professional a Mataró, quan ma mare ja havia començat la seva llarga i feixuga agonia a l'antic Hospital de Mataró . Morí el 14 de gener de 2009 i 14 de juliol del mateix any naixia l'Anna, a l'Hospital Nou qui, si li pregunteu, veureu com –almenys encara- passa de tot el que aquí he explicat.

Així, després de passar revista al què ha estat la meua vida durant els 65 anys que porto en aquest mon, acabaré dient el que ja enuncitava en començar i és que aquest aniversari no significa, de fet, per a mi, cap començament de noves etapes de la vida. Segueixo amb la darrera que he exposat.

Seguint amb el lema dels antics de “men sana in corpore sano” procuraré seguir tenint cura del cos i, en especial, de l'intel·lecte fins allà on l'energia que al llarg dels propers anys em vagi restant, m'ho permeti. Sense heroïcitats, però, sense mandra.

Diuen que avui l'esperança de vida dels humans està per sobre els 80 anys. Si em moro abans, cap problema, però, per si no, voldria que a aquests darrers quinze anys que, diuen els entesos, que em resten, tinguessin algun sentit. Sobre tot, tenint en compte que les estadístiques sovint en mi s'equivoquen i en podrien ser més.

Cal omplir el darrer tram de vida, però, amb, que? Doncs amb el que sempre he fet, només tenint en compte que ara, tinc més passat que futur. Penso seguir conreant el patrimoni familiar, professional i cultural per a que allò que jo he rebut conreat pels meus ancestres amb llurs velles eines i objectius, ho segueixin conreant els que a mi em succeeixin amb les eines i objectius que els doni l'esdevenidor. Es així com el mon camina.

I, es que per a explicar la meva forma d'entendre el transcurs la vida, ho tinc molt fàcil.
Només haig de fer que referir-me a Antonio Machado en un poema:

Caminante:

*No hay camino
se hace camino al andar.*

*Al andar, se hace camino
y al volver la vista atrás,
se ve la senda que nunca
se ha de volver a pisar.*

Caminante:

*No hay caminos
sino estelas en la mar.*

Arenys de Mar, 23 d'octubre de 2010
Miquel Fané

